

Shahid Bahonar
University of Kerman

Iranian Society for
the Promotion of Persian Language
and Literature

Analysis of the Fantasy Genre in two Korean and Iranian Stories, Border Market and Nightmare of the Black Garden*

Maryam Hoseini¹ | Zahra Moradi²

1. Corresponding Author, Professor of Department of Persian Language and Literature, Alzahra University, Tehran, Iran. Drhoseini@Alzahra.ac.ir

2. Master Student in Persian Language and Literature, Alzahra University, Tehran, Iran. Moradi.zahra.as@gmail.com

Article Info

Article type:

Research Article

Article history:

Received: 23 October 2025

Received in revised form: 12
November 2025

Accepted: 29 November 2025

Published online: 30
December 2025

Keywords:

Persian literature,
South Korean literature,
the Border Market,
fantasy genre,
the Nightmare of the black
garden

ABSTRACT

Nowadays, the fantasy genre has become one of the most popular literary forms in the world—not only among children and young adults but also among adults. Despite its wide range of definitions and subgenres, fantasy remains a somewhat undefined field; however, what unites all its forms is imagination, unreality, and the breaking of natural laws to escape from the real world. For this study, dozens of stories in Korean and Persian were examined. Due to the lack of fundamental similarities among most of them, two stories were ultimately selected: *The Border Market* by Kim Seung-jung and *The Nightmare of the Black Garden* by Arman Aryan, which share notable thematic resemblances. Both works, rich in local cultural elements from Iran and Korea, explore the theme of identity from different perspectives, reflecting each society's view of this crucial issue. They also contain a social critique rooted in their respective cultural contexts. This paper first discusses the nature of the fantasy genre, then analyzes the similarities and differences in narrative elements, structure, action, semiotics, and other features of fantasy within the two stories. Finally, it examines how local elements—such as superstition, mythology, and religion—are employed in their themes. All comparisons are based on Jamal Mir-Sadeghi's *Elements of Story* and Mohammad-Hadi Mohammadi's *Fantasy in Children's Literature*.

*Cite this article: Hoseini, M., Moradi, Z. (2025). Analysis of the fantasy genre in two Korean and Iranian stories, Border Market and Nightmare of the black garden. *Journal of Comparative Literature*, 17 (33), 39-56. <http://doi.org/10.22103/jcl.2026.26128.3891>

© The Author(s).

Publisher: Shahid Bahonar University of Kerman.

DOI: <http://doi.org/10.22103/jcl.2026.26128.3891>

Abstract

1. Introduction

This article examines the fantasy genre and its elements, principles, functions, and semiotics in two Korean and Iranian stories: *The Border Market* by Kim Seung-Jung and *The Nightmare of the Black Garden* by Arman Arian. The comparative analysis is conducted with reference to *Elements of the Story* by Jamal Mirsadeghi and *Fantasy in Children's Literature* by Mohammad Hadi Mohammadi, and it seeks to answer the following questions:

1. what extent are superstitious, religious, and mythological elements and beliefs used in the fantasy genre in these two stories?
2. What are the similarities and differences in the characteristics of the fantasy genre in the two stories?

2. Methodology

This research is based on the elements, principles, actions, and semiotics presented in the two books *The Elements of the Story* by Jamal Mirsadeghi and *Fantasy in Children's Literature* by Mohammad Hadi Mohammadi. Initially, the similarities and differences of story elements, including plot, theme, characterization, point of view, scene construction, and setting, in the two stories are analyzed. Then, a brief comparison of the principles and semiotics in the two stories is provided. Finally, the extent of the use of elements and the presence of superstitious, religious, and mythological beliefs in the two stories are examined.

3. Discussion

The main findings of this article are as follows:

Both stories are written in the fantasy genre, utilizing the native elements of Iran and South Korea. In this study, the elements, principles, and semiotics of the two stories have been compared in terms of their similarities and differences. Furthermore, we have examined the extent to which superstitious, religious, and mythological elements are used in both stories.

In terms of plot, it can be said that the narrative in *The Nightmare of the Black Garden* is more continuous and interconnected, whereas in *The Border Market*, the plot is fragmented and resembles dreamlike events, with strange incidents occurring to the characters one after another without clear reasons.

In terms of theme, both stories explore various psychological, philosophical, social, mystical, and mythological dimensions. Perhaps the most prominent feature of both is their focus on the theme of identity.

From the perspective of characterization, *The Nightmare of the Black Garden* has a single main character and revolves around the battle between good and evil. In contrast, the fate of the main character in *The Border Market* cannot be separated from his two friends, and this story does not contain an antagonist.

Regarding the use of superstitious, religious, and mythological elements, features such as the garden, jinn, monster, book, and savior in *The Nightmare of the Black Garden*, and elements like the moon, river, and four-directional statue in *The Border Market*, link the stories to the native beliefs of the two countries.

4. Conclusion

In comparing the two stories, *The Nightmare of the Black Garden* and *The Border Market*, it can be concluded that despite their differences, both address the important theme of "identity and awareness" and, by utilizing native elements, explore and interpret this theme from different

perspectives. In *The Nightmare of the Black Garden*, the boy ultimately moves from ignorance to self-awareness and liberation. In fact, the author portrays his personal desire for humanity's release from the bonds of ignorance and loss of identity through an evolutionary path toward self-awareness.

However, in *The Border Market*, the author takes a different approach. This story centers memory as the core of human identity. The characters initially possess memories and identity, but upon entering a flashy market, they sell their memories in pursuit of peace or pleasure, essentially fragmenting their identities. Gradually, these characters become empty and eventually reach oblivion and meaninglessness. Therefore, it can be said that Ms. Kim adopts a more realistic path in confronting the issue of identity in today's world.

Moreover, both stories depict the main characters' encounters with the shadows of their unconscious. In *The Nightmare of the Black Garden*, the boy sees the shadow of his unconscious fears in the form of his nightmare monster, and by destroying it, he attains liberation and awareness. In *The Border Market*, the male character meets the shadow of his unfulfilled desires or dark past in the form of prostitute women, but instead of destroying them, he becomes engulfed by these desires. Although he manages to escape the market, he dies a few days later.

Additionally, both stories incorporate social critique within their narratives. *The Border Market*, by portraying a flashy market, criticizes the capitalist system in which people lose their identity even for a moment of pleasure and become empty puppets or move toward destruction. *The Nightmare of the Black Garden*, by depicting a garden whose inhabitants have no connection to the outside world, speaks of an oppressive society that keeps its people in ignorance and attempts to impose its desired identity on its youth.

Ultimately, both stories conclude with thought-provoking endings that invite the audience to reflect on themselves and the world around them.

References [in Persian]

- Arian. A. (2016). *The Nightmare of the Black Garden* J. Parian
- Baraheni. R. (2014). *Storytelling* . Negah.
- Chalak. S, Mousavi. F. (2019). Fantasy Elements in Folk Tales with Emphasis on Iranian Stories. Master's Thesis. Islamic Azad University. .
- Forster, E. M. (2013). *Aspects of the Novel* . (Trans. Ebrahim Younesi). . Negah.
- Irani. N. (1985). *Story Definitions, Tools, and Elements* (1th ed). Institute for the Intellectual Development of Children and Young Adults.
- Irani. N. (2014). *The Art of the Novel* . .Nashrenow.
- Kalili Jahantigh.M, Khani Soumar.E.(2015). A structuralist analysis of the short story "Keshakesh" from the short story collection "Neither a human nor a voice" by Jamal Mirsadeghi. International Conference on the Promotion of Persian Language and Literature of Iran. SID. <https://sid.ir/paper/847087/fa>
- Kim.S . (2015). *Border Market*. Munhak Dongne
- Mohammadi. M . (1999). *Fantasy in Children's Literature*. Nashreroozegar.
- Mirsadeghi. J (2015). *Elements of the story* (9 th ed). . Sokhan.
- Mastour. M. (2012). *Principles of the Short Story* (5th ed.). Nashremarkaz.
- Nadelman. L. (2000). *Fantasy: Escape from Reality or Enhancement of reality* (Trans Hossein Ebrahimi [Alvand]). Journal of Childrens and Adolescents Literature Studies, (23_26). 137.

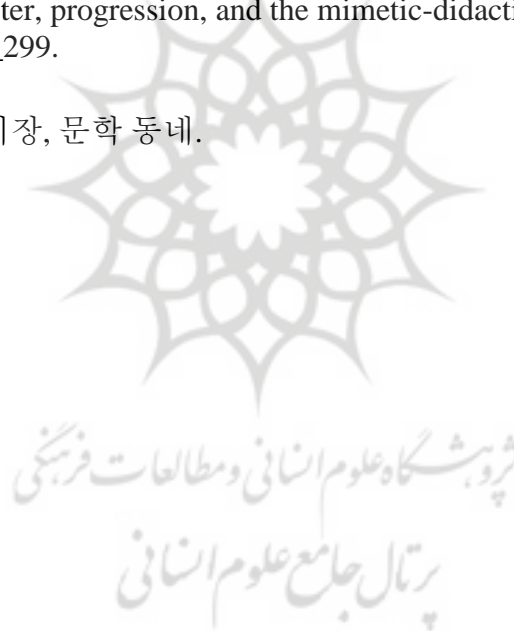
- Propp. V. (1990). *Morphology of the Folktale* (2 th ed). (Trans. Media Kashighar). Nashrerooz.
- Reid. I (1997). *The Short Story* (Trans Farzaneh Taheri). Nashremarkaz.
- Todorov. T. (2003). On the Fantastic. *Aesthetic Journal*, (9).
- Todorov. T. (2023). *Literary Theory: Texts from Russian Formalists* (4th ed). (Trans. Atefeh Tahaei). Akhtaran.
- Wellek. R. Warren. A. (1994). *Theory of Literature* (Trans. Zia Movahed & Parviz Mohajer). Scientific and Cultural Publishing Company.
- Zeynivand. T. (2013). Comparative Literature and the Concept of culture. *Comparative Literature Studies*. 12(3), 1_16.
- Zipes. J. (2008). *The Genealogy of Fantasy An Essay on Enduring Fairy Tales.*(Trans.Masoud Malekyari). *Children and Adolescents Book Monthly*, (132). 30-34.

[In English]

- Jackson, R. (2008). *Fantasy: The literature of subversion*. Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9780203130391>.
- Hogan, P. C. (2013). *How authors' minds make stories*. Cambridge University Press.
- Phelan, J. (1987). Character, progression, and the mimetic-didactic distinction. *Modern philology*, 84(3), 282_299.

[In Korean]

- 김, 성중 (2015), 국경 시장, 문학 동네.

تحلیل تطبیقی ژانر فانتزی در دو داستان کره‌ای و ایرانی بازارچه مرزی و کابوس باغ سیاه*

مریم حسینی^۱ | زهرا مرادی^۲✉

۱. نویسنده مسئول، استاد، بخش زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه الزهرا تهران، ایران. Drhoseini@Alzahra.ac.ir

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه الزهرا، تهران، ایران. Moradi.zahra.as@gmail.com

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی	امروزه ژانر فانتزی در جهان، یک گونه ادبی پرمخاطب، نه تنها در میان نسل کودک و نوجوان که حتی در میان بزرگسالان است. این گونه ادبی به خاطر داشتن تعاریف و انواع فراوان هنوز به طور کامل شناخته نشده است؛ اما می‌توان گفت وجه مشترک تمامی این انواع فانتزی، ویژگی تخیلی و غیرواقعی بودن آن و گریز از جهان با درهم شکستن قوانین طبیعت است. برای انجام پژوهش حاضر ده داستان مختلف از زبان کره‌ای و فارسی مورد بررسی قرار گرفت، اما به دلیل عدم وجود شباهت‌های اساسی میان آن‌ها در نهایت دو داستان بازارچه مرزی نوشته «کیم سئونگ جونگ» و کابوس باغ سیاه نوشته «آرمان آرین» که از لحاظ درون‌مایه داستانی شباهت‌هایی با یکدیگر داشتند، انتخاب شدند. دو داستان مذکور با دربرداشتن عناصر بومی دو کشور ایران و کره به مضمون هویت از دریچه‌های متفاوتی پرداخته‌اند که به خوبی بیان‌گر نگرش جامعه آنان نسبت به این مسئله مهم است. همچنین هر دو داستان دارای درون‌مایه‌ای از نقد نسبت به اجتماع برآمده از آن نیز هستند. در نوشتار حاضر در ابتدا به بررسی چپستی ژانر فانتزی پرداخته و در ادامه شباهت‌ها و تفاوت‌های عناصر داستانی، اصول، کنش، نشانه‌شناسی و دیگر ویژگی‌های ژانر فانتزی در این دو داستان را مورد واکاوی قرار داده و سپس به بررسی میزان به کارگیری عناصر بومی چون خرافه، اسطوره و دین در درون‌مایه این دو داستان می‌پردازیم. لازم به ذکر است که این مقایسات با استناد به کتاب عناصر داستان نوشته «جمال میرصادقی» و فانتزی در ادبیات کودکان نوشته «محمدهادی محمدی» انجام گرفته است.
تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۸/۰۱	
تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۰۸/۲۱	
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۹/۰۸	
تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۱۰/۱۰	
کلیدواژه‌ها: ادبیات فارسی، ادبیات کره جنوبی، بازارچه مرزی، ژانر فانتزی، کابوس باغ سیاه.	

پروژه‌های علمی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

* استناد: حسینی، مریم؛ مرادی، زهرا (۱۴۰۴). تحلیل تطبیقی ژانر فانتزی در دو داستان کره‌ای و ایرانی بازارچه مرزی و کابوس باغ سیاه. ادبیات تطبیقی، ۱۷ (۳۳)، ۳۹-۵۶.

۱. مقدمه

در طی سالیان متمادی، مکاتب زیادی در حوزه ادبیات تطبیقی شکل گرفته‌است که از این میان، دو مکتب فرانسوی و آمریکایی نسبت به بقیه شناخته‌شده‌تر و برجسته‌ترند. در مکتب فرانسوی ادبیات تطبیقی، گاهی آن را به‌عنوان مطالعه ادبیات شفاهی به‌ویژه موضوعات داستان‌های ملی و کوچ آن‌ها و چگونگی و زمان درآمدن این موضوعات به ادبیات (ولک و وارن، ۱۳۷۳: ۴)، و گاهی آن را در معنای بررسی روابط ادبی دو یا چند ادبیات ملی و بررسی اثرپذیری و اثرگذاری آن‌ها بر یکدیگر می‌دانند (همان: ۴۲). اما در پی سخن‌رانی انتقادی پژوهش‌گر آمریکایی «رنه ولک» در سال ۱۹۵۸م مکتب جدیدی در ادبیات تطبیقی شکل گرفت که از آن به‌عنوان مکتب آمریکایی یاد می‌شود. «رنه ولک» می‌نویسد: «ادبیات تطبیقی بی‌توجه به موانع سیاسی، نژادی و زبانی به بررسی ادبیات می‌پردازد. نیز امکان ندارد که بتوانیم آن را در روش واحدی محصور کنیم... تطبیق‌گری، همچنین نباید در روابط تاریخی محصور بماند، چه، پدیده‌های بسیار ارزشمند مشابهی در زبان‌ها یا انواع ادبی رایج در جهان وجود دارد که با یکدیگر پیوند تاریخی ندارند... نیز نمی‌توان ادبیات را در تاریخ ادبیات محدود کرد و نقد ادبی و ادبیات معاصر را از آن دور نمود» (ولک و وارن، ۱۳۷۳). با مقایسه این تعاریف می‌توان متوجه شد که هر دو گروه به ادبیات تطبیقی به‌عنوان دانشی که به مطالعه ادبیات در بیرون از مرزها می‌پردازد، نگاه می‌کنند اما تفاوت عمده‌ای نیز میان این دو هست و آن این‌که از دید تطبیق‌گران آمریکایی، اثبات مسئله تأثیرگذاری و تأثیرپذیری، شرط اصلی انجام پژوهش‌های تطبیقی نیست؛ همچنین این تطبیق‌گران برخلاف فرانسوی‌ها، ادبیات تطبیقی را از تاریخ‌گرایی به نقد ادبی نزدیک می‌کنند و حوزه مقایسه آن را از پدیده‌های ادبی به حوزه‌های مختلف دانش بشری گسترش می‌دهند تا جایی که در برخی از دانشگاه‌های آمریکا، رشته‌ای به‌عنوان «ادبیات تطبیقی و مطالعات فرهنگی» به‌وجود آمده‌است. ادبیات تطبیقی ضمن بررسی «گفتمان‌های فرهنگی» جامعه، راهی برای آشنایی با هویت فرهنگی ملت‌ها، فصلی تازه در «تعاملات فرهنگی»، مسیری برای «تکامل فرهنگ انسانی» و شروعی برای حضور فعالانه در عرصه فرهنگ جهانی و احترام به «تنوع و تکثر» فرهنگی به‌شمار می‌رود (ر.ک: زینی‌وند، ۱۳۹۲: ۱).

هدف از نگارش این مقاله، معرفی ژانر فانتزی و مقایسه تطبیقی آن در دو داستان فارسی و کره‌ای است. با توجه به آشنایی نگارنده به زبان کره‌ای، ترجمه یکی از داستان‌های کره‌ای با عنوان *بازارچه مرزی* صورت گرفت و با توجه به ژانر آن که فانتزی است، تصمیم گرفته شد که با داستانی در همین ژانر از ادبیات فارسی مقایسه شود.

ادبیات معاصر ایران و کره جنوبی تحت تأثیر عوامل مختلفی با یکدیگر، تفاوت‌های عمده‌ای دارند. ادبیات معاصر ایران به‌شدت تحت تأثیر تحولات سیاسی و اجتماعی حاصل از انقلاب سال ۱۳۵۷ قرار گرفته و نویسندگان معمولاً در جایگاه منتقد اجتماعی اغلب به مسائل سیاسی، هویت ملی، آزادی، مذهب، مهاجرت و... پرداخته‌اند. ادبیات معاصر کره نیز در دهه‌های ۶۰ تا ۸۰ م تحت تأثیر استعمار ژاپن و جنگ کره و دیکتاتوری نظامی است؛ اما پس از دهه ۹۰ با ورود به صنعتی‌سازی و دموکراسی به سمت مسائلی چون از خودبیگانگی، تنهایی، سرمایه‌داری و بحران‌های خانوادگی و اجتماعی سوق پیدا می‌کند و نویسنده اغلب جایگاه راوی تجربه‌ای فردی در دل جامعه را به‌دوش می‌کشد.

نگارنده چندین داستان در ژانر فانتزی مطالعه کرد و سرانجام داستان *کابوس باغ سیاه* را که از جهت ساختار داستانی و درون‌مایه به داستان *بازارچه مرزی* شباهت‌هایی داشت، انتخاب نمود. مقاله حاضر به مقایسه تطبیقی ژانر فانتزی میان این دو اثر کره‌ای و ایرانی پرداخته تا تفاوت‌ها و شباهت‌های داستانی و ساختاری و اساطیری آن‌ها را بررسی کند. از آنجایی که دو داستان مورد بررسی دارای تأثیر و تأثیرپذیری از یکدیگر نیستند و صرفاً بیان‌کننده شباهت‌ها و تفاوت‌های نگرش دو کشور نسبت به یک مضمون مشترک به نام «هویت»ند می‌توان گفت این تحقیق به نگرش مکتب آمریکایی درباره ادبیات تطبیقی نزدیک‌تر است. بی‌شک این نوع مطالعات به آشنایی هرچه بیشتر و نزدیکی فرهنگی ملت‌ها کمک خواهد نمود.

۱-۱. پرسش‌های پژوهش

۱. عناصر و باورهای خرافی و دینی و اسطوره‌ای تا چه اندازه در ژانر فانتزی در دو داستان *بازارچه مرزی* و *کابوس باغ سیاه* کاربرد دارند؟

۲. تفاوت‌ها و شباهت‌های ویژگی‌های ژانر فانتزی در دو داستان بازارچه مرزی و کابوس باغ سیاه چگونه است؟

۲-۱. پیشینه پژوهش

در حوزه ادبیات تطبیقی تاکنون مقالات زیادی منتشر شده‌است. اما درباره مقایسه تطبیقی ژانر فانتزی تاکنون پژوهش‌های اندکی صورت گرفته‌است. از جمله آن موارد می‌توان به مقاله بررسی تطبیقی ژانر فانتزی در داستان *آلیس در سرزمین عجایب و هلی فسقلی در سرزمین غول‌ها* (۱۳۹۵)، نوشته آسیه ذبیح‌نیاعمران و راضیه‌سادات فروزان یا پایان‌نامه بررسی تطبیقی ژانر فانتزی در *رمان ارض زیکولا* از عمرو عبدالحمید و *رمان شوومان* از نازنین جودت (۱۴۰۲) نوشته هادی نعیمی و مریم جلیلیان اشاره کرد. در حوزه مقایسه تطبیقی ادبیات ایران و کره جنوبی نیز تاکنون تحقیقات اندکی صورت گرفته؛ مثل مقاله‌های نگاه تطبیقی به زبان‌های کره‌ای (۱۳۸۰) و مقاله مقایسه عناصر ادب در زبان‌های کره‌ای و فارسی (۱۳۸۸) از احمد صفارمقدم؛ اما در حوزه مقایسه تطبیقی ژانر فانتزی در ایران و کره جنوبی تاکنون تحقیقی در این کشورها انجام نشده و به نظر می‌رسد تحقیق پیش‌رو اولین مورد آن باشد. همچنین داستان *بازارچه مرزی* تاکنون به زبان فارسی ترجمه نشده‌است.

۳-۱. روش شناسی پژوهش

این پژوهش بر پایه عناصر، اصول، کنش و نشانه‌شناسی مطرح شده در دو کتاب *عناصر داستان* «جمال میرصادقی» و *فانتزی در ادبیات کودکان* «محمد‌هادی محمدی» انجام گرفته‌است. در ابتدا شباهت‌ها و تفاوت‌های عناصر داستانی شامل طرح، درون‌مایه، شخصیت‌پردازی، زاویه دید، صحنه‌پردازی و فضاسازی در دو داستان واکاوی شده، سپس به مقایسه مختصری از اصول و نشانه‌شناسی در دو داستان می‌پردازیم و در پایان میزان کاربرد عناصر و باورهای خرافی، دینی و اسطوره‌ای را در دو داستان بررسی می‌کنیم.

۲. بحث و بررسی

۲-۱. تعریف فانتزی

فانتزی در لغت به معنای «وهم و خیال» یا «نوآوری خیال‌پردازانه و هم و خیال» یا در مفهوم مدرن آن «تخیل و تصور پندارپرستانه» است (ر.ک: نیدلمن، ۱۳۷۹: ۸). «رزماری جکسون» در کتاب *خود فانتزی ادبیات تخریب‌گر*؛ به نقل از «رابکین» می‌نویسد: «تقسیم فانتزی به ژانرهای گوناگون دشوار است. این ژانر آنقدر بزرگ است که نمی‌توان آن را یک ژانر واحد نامید؛ زیرا بسیاری از ژانرهای مرسوم را دربرمی‌گیرد» (رابکین به نقل از جکسون، ۲۰۰۸: ۱۳). در این آثار اگرچه با جهانی روبه‌رو هستیم که با جهان واقعیت هم‌خوانی کمی دارد و بسیاری از رویدادهای آن عجیب و غیر واقعی هستند، اما می‌توان گفت که در واقع با حقیقت والاتری روبه‌رو هستیم که بازتابی از جهان واقعی است و بسیاری از واقعیت‌ها را به زبانی که برای مخاطب شیرین و رؤیگونه باشد به تصویر می‌کشد (همان: ۱۳-۱۴).

به عقیده «شیلا اگف»^۱ فانتزی‌نویس به ماورای واقع‌گرایی سفر می‌کند تا نشان دهد که زندگی ما فقط در دنیای حواس قابل مشاهده نیست؛ بلکه در جهانی درونی حاوی فکر و روح نیز زندگی می‌کنیم که در آن تخیل به طرز خلاقانه‌ای برای گسترش دید و دریافت، مدام در حال جدال است (اگف به نقل از: نادلمن، ۱۳۷۹: ۱۲).

از جمله عناصر فانتزی می‌توان وجود جادو و غیر ممکن، حیرت‌آفرینی، جهان‌سازی، وجود قهرمان و ضدقهرمان، تقابل خیر و شر و داشتن زبان ویژه را نام برد.

شاید انسان امروز نه برای فرار از واقعیت که برای فرار از گذشته و پناه به آینده به سراغ ژانر فانتزی رفته و به خلق شخصیت‌های به‌ظاهر واقعی در دنیای غیر واقعی و جهان دوم خود پرداخته‌است. دنیاهایی اصولاً فرازمانی و فرامکانی که دست‌یافتن به آن‌ها اگرچه در حقیقت غیرممکن که در دنیای ذهن و تخیل امکان‌پذیر است.

^۱. Sheila Egoff

۲_۲. خلاصه داستان کابوس باغ سیاه

کتاب کابوس باغ سیاه نوشته «آرمان آرین»، داستانی فانتزی در ژانر وحشت است که در سال ۱۳۹۵ به چاپ رسیده است. این داستان ماجرای پسری ۱۴ ساله را روایت می‌کند که هر شب کابوس هیولای پشمالویی را می‌بیند که از او درباره کتابی سؤال می‌کند. پسرک همراه با پدر و مادر و برادر بزرگ‌ترش درون باغی محصور زندگی می‌کند. باغی که سال‌هاست اهالی آن حق هیچ‌گونه ارتباطی را با جهان بیرون ندارند؛ زیرا عقیده دارند که بیرون باغ پر از دشمنان و راه‌زنانی است که در انتظار نابودی آنان به سر می‌برند. در باغ، قانونی هست که طبق آن تمامی فرزندان بعد از رسیدن به سن پانزده‌سالگی حق انتخاب ماندن در باغ یا ترک آن را پیدا می‌کنند؛ اما تاکنون افراد زیادی به سن پانزده‌سالگی نرسیده‌اند و همان‌هایی که رسیده‌اند هم هیچ‌گاه موفق به ترک باغ نشده‌اند. دوازده خواهر و برادر دیگر پسرک، همگی جان خود را تا قبل از رسیدن به پانزده‌سالگی از دست داده‌اند و برادر بزرگتر پسرک هم سرانجام در روز تولد پانزده‌سالگی با نیش عقرب، جان می‌بازد. پدر پسرک روزی از او می‌خواهد که همراه او از باغ فرار کند اما روز بعد به‌طور ناگهانی ناپدید می‌شود. سرانجام پسرک به سلامت به سن پانزده سالگی می‌رسد و پیرمرد هیولایی از بیرون باغ برای او دختری را می‌آورد تا به همسری برگزیند، اما دختر هم پس از مدتی زندگی با او جانش را از دست می‌دهد. مادر پسرک کسی است که بیش از همه او را از کنج‌کاوی در مورد بیرون باغ منع می‌کند، اما پسر پس از ملاقات‌هایی با ارواح خواهر و برادرانش و با کمک آن‌ها کم‌کم درمی‌یابد که مادر در واقع پوسته‌ای بی‌جان است که هیولای پشمالوی کابوس‌هایش سال‌هاست او را تسخیر کرده و به‌وسیله او اهالی خانه را تحت نظر داشته است. پسر متوجه می‌شود که پدر هم توسط مادر به چاه انداخته شده است. او سرانجام تبری را برمی‌دارد و به‌وسیله آن هیولا را می‌کشد و منتظر آمدن پیرمرد هیولا از بیرون باغ می‌ماند. با آمدن پیرمرد، پسرک از او می‌خواهد تا رازهای باغ را فاش کند. پیرمرد می‌گوید سال‌ها پیش زمانی که آدمیان به داشته‌های موروثی خود غره شده‌اند دیوان از زیر زمین برآمدند و سرزمین‌های آن‌ها را تصاحب کردند و آن‌گاه با طلسم همه را در باغ‌هایشان حبس کرده‌اند و برای هر خانواده دیوی را گمارده‌اند تا بر آن‌ها مسلط باشد. او از یک پیش‌گویی صحبت می‌کند که براساس آن یک کتاب‌آورنده از میان آدمیان خواهد آمد و هرکس به کتاب او دست‌پیدا کند فاتح سرتاسر آسمان و زمین خواهد شد و می‌گوید سال‌هاست که دیوان نفره‌نفر زادگان انسان را بررسی می‌کنند تا ببینند کسی از کتاب آگاهی دارد یا نه و هرکس که بی‌خبر باشد تا قبل از رسیدن به سن ۱۵ سالگی جانش را می‌گیرند. پسرک سرانجام درهای باغ را می‌گشاید و طلسم باغ را می‌شکند. اکنون ارواح زندانی در باغ آزادانه به آسمان پرواز می‌کنند. پسر قدمی به پیش می‌گذارد و می‌بیند که آن‌ها سال‌ها بر فراز بلندترین کوه یک منطقه زندگی می‌کرده‌اند و در سه سوی اطرافشان، صدها و شاید هزاران باغ دیگر مانند باغ آن‌ها وجود دارد و در سوی چهارم، شهری مهیب و آهنین را می‌بیند با دیوارهای ستبری که همچون آینه‌ای می‌درخشند. آنجا مکان فرمان‌روایی مُلک و مَلک، فرمان‌روای دیوان است. پسرک با اندیشه بیدار کردن اهالی دیگر باغ‌ها با تبری بر دوش از شیب کوهستان به سمت نزدیکترین باغ پیش‌رو قدم برمی‌دارد.

۲_۳. خلاصه داستان بازارچه مرزی

آقای جو کارمند بخش خدمات سفارت کره در کشور P است که روزی با خبر دست‌گیری یک کره‌ای قاچاق‌چی در مرز مواجه می‌شود. مرد دستگیر شده لباس‌هایی پاره و حالتی پریشان دارد و مدام از جایی به اسم «بازارچه مرزی» سخن می‌گوید. جایی که آقای جو تاکنون اسمی از آن نشنیده است. دو هفته بعد نامه‌ای از سوی مرد به دست آقای جو می‌رسد که روایت‌گر ماجرای شگفت‌انگیز اوست. مرد، آشپزی ورشکسته است که در سفری مرزی با دو نفر به نام‌های لونا و زوکو همراه می‌شود. زوکو مردی به‌ظاهر روشن‌فکر و کتاب‌خوان و لونا دختری اهل سفر است که قبلاً با مرد رابطه‌ای کوتاه داشته است. هر سه آن‌ها گذشته تلخی داشته‌اند و برای یکدیگر از سختی‌هایشان تعریف می‌کنند. آن‌ها با هم به سوی گذرگاه مرزی می‌روند و وقتی کارمند سفارت را نمی‌یابند، ناچار به بازگشت می‌شوند؛ اما در راه بازگشت مسیر خود را گم می‌کنند و سر از رودخانه‌ای درمی‌آورند که در آن چند پسر در حال ماهی‌گیری هستند. سه مسافر نشانی جایی برای غذا خوردن را می‌گیرند و پسر بچه‌ها آن‌ها را به سمت مکانی به نام «بازارچه مرزی» هدایت می‌کنند. بازارچه‌ای که همراه فقط در شبی که ماه کامل است، پدیدار می‌شود. ورودی آن یک مجسمه چهار جهتی است که آن را شبیه به معبد کرده و پر است از اجناس مختلف و گردش‌گران و فروشندگان دوره‌گردی که هر کدام

ظاهری مخصوص به خود دارند. آن‌ها در رستورانی غذا می‌خورند و چون با پول بازارچه آشنا نیستند، مردی چینی به آن‌ها کمک می‌کند و به آن‌ها در مورد واحد پولی بازارچه توضیح می‌دهد. پول رایج در بازارچه پولک‌های طلایی ماهیانی است که فقط پسران زیر ۱۵ سال توانایی شکار آن‌ها را دارند و برای به‌دست‌آوردن این پول، افراد باید خاطرات خودشان را بفروشند. زوکو خاطرات کودکی‌اش را می‌فروشد و دیوانه‌وار شروع به خریدن کتاب می‌کند. لونا نیز خاطرات تلخ مربوط به روزهایی که در آن سه‌بار دست به خودکشی ناموفق زده‌بود، می‌فروشد. با گذشت زمان، ماه درخشان‌تر می‌شود و بازار گسترش می‌یابد. آن‌ها در یک مشروب‌فروشی با مرد گدایی آنگی ملاقات می‌کنند و وقتی می‌خواهند خرج درمان پایش را پرداخت کنند، مرد از این کار اجتناب کرده و ناتوانی‌اش را سرمایه می‌خواند. مرد در جایی از دوستانش جدا می‌شود و سرانجام برای خریدن نقابی که یادآور خاطرات کودکی اوست دست به فروش بخشی از خاطرات خود می‌زند. او روی میز یک رستوران به‌خواب می‌رود؛ خوابی که خود می‌گوید چیزی از آن را به‌یاد نمی‌آورد و فقط می‌داند که چهار قسمت داشت. اما وقتی بیدار می‌شود خود را روی تختی در یک خانه نآشنا می‌یابد. او سپس در آنجا زانی برهنه را در اتاقی با فرش و آینه‌کاری ملاقات می‌کند که به او لذتی خوشونت‌بار می‌بخشد که برای او یادآور خاطرات کودکی‌اش است. مرد برای دانستن نام زنان خاطرات چندسالش را می‌فروشد و وقتی از صرافی بیرون می‌آید با جنازه مرد چینی مواجه شده و نگران دوستانش می‌شود. او به سراغ لونا می‌رود؛ اما لونا دیگر او را به‌یاد نمی‌آورد چون همه خاطراتش را فروخته و صاحب یک مغازه عروسک‌فروشی شده‌است. او اکنون آنجا را خانه خود می‌داند! زوکو نیز بعد از فروش همه خاطراتش برای به‌دست‌آوردن پولک با مسئول صرافی گلاویز شده و در نهایت برای گرفتن ماهی خود را به رودخانه می‌اندازد، اما نمی‌تواند ماهی بگیرد و در نهایت در همان رودخانه طعمه ماهی‌ها می‌شود. با دیدن این صحنه‌ها، وحشت سراسر وجود مرد را فرامی‌گیرد. او حالا از ماهیت بازارچه آگاه شده و پا به فرار می‌گذارد. ماه رو به افول است و بازارچه دائماً کوچک و کوچکتر می‌شود تا در نهایت فقط یک کوچه از آن باقی می‌ماند و مرد موفق می‌شود خود را از در ورودی آن به بیرون پرت کند. مرد خود را در دشتی خالی می‌یابد که در آن هیچ اثری از بازارچه مرزی نیست و تنها چیزی که برایش مانده، پولک‌های طلایی ماهی‌هاست. او در نامه‌اش می‌گوید که نمی‌داند همه آن چیزی که دیده خیال بوده یا واقعیت. چندی بعد به آقای جو خبر می‌رسد که مرد در مسیر بیمارستان در اثر تشنج جان باخته و بر پلک‌هایش همان پودر زردرنگی دیده شده که موقع دستگیری در جیب‌هایش بود.

۲-۴. بررسی عناصر فانتاستیک در دو داستان کابوس باغ سیاه و بازارچه مرزی

در فانتزی، نویسنده به‌جای به‌تصویرکشیدن جهان عینی، دنیایی ذهنی و گاهی ماورایی را می‌آفریند که گاه اصول و قواعد آن متفاوت با جهان اطراف ماست. نویسندگان این حوزه ساختارهای اصلی داستان از جمله پیرنگ، شخصیت‌پردازی، درون‌مایه، موضوع و زمان و مکان را به‌نحوی به‌کار می‌برند که خیال را به بهترین شکل خود به‌نمایش می‌گذارد. در ادامه به بررسی شباهت‌ها و تفاوت‌های این ساختارها در دو داستان مورد بررسی می‌پردازیم:

۲-۴-۱. طرح یا پیرنگ

طرح، نقل حوادث است با تکیه بر روابط علت و معلول. «سلطان مُرد و سپس ملکه مُرد» این داستان است. اما «سلطان مُرد و بعد از چندی ملکه از فرط غم درگذشت» طرح است. در این‌جا نیز توالی زمان حفظ شده، لیکن حس سببیت بر آن سایه انداخته‌است (ر.ک: فورستر، ۱۳۶۹: ۹۲).

در داستان کابوس باغ سیاه، پیرنگ بر پایه الگوی سفر درونی قهرمان آمیخته با عنصر اسارت و رهایی بنا شده‌است. داستان با هیولای پشمالوی کابوس پسرک و سؤال عجیب او درباره کتاب آغاز می‌شود؛ سپس خواننده از ماجرای بیگانگی اهالی باغ با بیرون و قانون پانزده‌سالگی (گرفتن حق انتخاب ماندن یا رفتن از باغ) و مرگ دوازده‌خوهر و برادر دیگر پسرک قبل از پانزده‌سالگی باخبر می‌شود. در ادامه نیز کشمکش‌هایی با مادر، پدر، ارواح خوهر و برادران اتفاق افتاده و در نهایت با کشف هیولا در پوسته مادر، کشته‌شدن او توسط پسرک، فهمیدن راز باغ و پانهادن پسرک به بیرون از باغ (گشایش طلسم باغ)، پایان می‌یابد. در طرح این داستان اتفاقات کاملاً به‌هم‌پیوسته و با یکدیگر گره خورده‌اند، به‌طوری که حذف یکی از آن‌ها ممکن است در روند داستان خلل ایجاد کند.

داستان *بازارچه مرزی* را می‌توان آمیزه‌ای از فانتزی روان‌شناختی، وهم‌آلود و تمثیلی دانست. طرح داستان بر پایه سفر و جست‌وجو استوار است. در ابتدا آقای جو که یک کارمند سفارت است با مردی که به‌عنوان قاچاق‌چی در مرز دستگیر شده ملاقات می‌کند، سپس نامۀ مرد به دست آقای جو می‌رسد و مرد در آن داستانش را شرح می‌دهد. او در نامه ابتدا از ماجرای ملاقات با دوستانش در شهر مه‌کاده و سپس ماجرای گم‌شدنشان در جنگل و بعد سردرآوردن از یک بازارچه مرزی عجیب سخن می‌گوید. بازارچه‌ای که فقط یک‌بار در ماه، آن‌هم وقتی ماه کامل است، ظاهر می‌شود و شخصیت‌ها درون این بازارچه برای خریدوفروش، نیاز به فروش خاطرات خود دارند و در ازای آن پولک‌های ماهی‌هایی را به‌دست می‌آورند که توسط پسر بچه‌های زیر پانزده‌سال، صید شده‌اند. می‌توان گفت طرح این داستان دارای کمی ازهم‌پاشیدگی است. حوادث عجیبی بدون بیان دلیل مشخص به‌طور پی‌درپی برای شخصیت‌ها اتفاق می‌افتد که به‌راحتی نمی‌توان دلیل واضحی برای آن‌ها پیدا کرد و این دلایل حتی در انتهای داستان نیز فاش نمی‌شوند. گذشته، حال و آینده به‌طرز عجیبی درهم تنیده‌اند و حتی نمی‌توان رؤیا یا واقعی بودن داستان را تشخیص داد. در ادامه به مقایسه عناصر مهم در پیرنگ دو داستان می‌پردازیم:

۲-۴-۱. شروع:

شروع داستان باید به‌گونه‌ای باشد که بتواند در خواننده رغبت ایجاد کند و او را به خواندن ادامه داستان وادار کند. این نقطه شروع می‌تواند با موضوعات مختلفی مثل وقوع یک حادثه، طرح معما و راز، توصیف یک منظره یا یک گفت‌وگوی ساده باشد. «شروع‌های لیز و جذاب سبب می‌شوند تا خواننده به‌سرعت به درون داستان بلغزد درحالی‌که شروع‌های کسالت‌بار، اغلب خوانندگان کم‌حوصله را از ادامه خواندن داستان منصرف می‌کنند» (مستور، ۱۳۹۱: ۱۷).

روایت در داستان *کابوس باغ سیاه* با توصیف شخصیت اصلی از کابوس‌هایش آغاز می‌شود و در طول داستان روایتی درونی را از کشمکش‌های پسرک با هیولای کابوس‌هایش و نیز با هیولای بیرونی و تلاش او برای کشف راز را شاهد هستیم؛ اما داستان *بازارچه مرزی* با روایتی بیرونی از زبان دانای کل درباره برخورد کارمند سفارت با یک مرد دستگیرشده در مرز، آغاز شده و سپس وارد روایتی درونی و استعاری از زبان مرد دستگیرشده می‌شود که طی آن، مرد در نامه‌ای به کارمند سفارت اتفاقاتی که برایش رخ داده را بازگو می‌کند. بنابراین شاید بتوان گفت که داستان *بازارچه مرزی* دارای دو آغاز بیرونی و درونی است درحالی‌که داستان *کابوس باغ سیاه* با یک روایتی درونی آغاز می‌شود. همچنین در نقطه آغاز هر دو داستان گره‌افکنی اتفاق افتاده است.

۲-۴-۱. گره‌افکنی:

نویسنده با ایجاد گره، تلاش می‌کند با ایجاد پرسش‌هایی در ذهن مخاطب، او را به خواندن ادامه داستان ترغیب کند. «به مجموع بین‌مایه‌هایی که به سکون آغازین تعرض کرده و واکنش را شروع می‌کنند، گره می‌گویند» (تودورف، ۱۳۸۵: ۳۰۵).

شروع هر دو داستان با گره‌افکنی است. داستان *کابوس باغ سیاه* با یک کابوس آغاز می‌شود. پسرک از هیولایی می‌گوید که هرشب در خواب‌هایش نمایان می‌شود، از او درباره کتابی می‌پرسد (کتاب که با تو نبود؟) و سپس بدون حرف ناپدید می‌شود؛ اما پسرک به‌راستی نمی‌داند که واقعاً کابوس می‌بیند یا با واقعیتی ترسناک روبه‌روست؟

در داستان *بازارچه مرزی*، کارمند سفارت با مرد پریشانی روبه‌رو می‌شود که مدام حرف‌های عجیب‌وغریب می‌زند، سراغ دوستانش را می‌گیرد و وقتی کارمند سفارت از او درباره آخرین جایی که بوده سؤال می‌پرسد از بازارچه‌ای مرزی می‌گوید که هیچ‌کس از وجود آن آگاهی ندارد. این حالت در ابتدای نامه مرد نیز وجود دارد. مرد دائماً از سرنوشت نامعلوم دوستانش می‌گوید و ماه فریب‌کار را مقصر حادثه می‌داند. به‌عبارتی هر دو شروع بیرونی و درونی داستان *بازارچه مرزی* دارای گره‌افکنی است.

۲-۴-۳. کشمکش:

یک روایت کامل، با وضعیت پایدار شروع می‌شود، سپس این آرامش و تعادل از سوی نیرو یا نیروهایی دچار به‌هم‌ریختگی شده و منجر به وضعیت ناپایدار می‌شود. درنهایت، وضعیت ناپایدار، دوباره قادر به بازیابی تعادل و پایداری اولیه خود می‌شود یا نمی‌شود (ر.ک: پراپ، ۱۳۶۹: ۱۴۳). کشمکش به انواعی تقسیم می‌شود:

کشمکش در داستان به چهارگونه تقسیم می‌شود:

۱. جسمانی: درگیری با زور و قدرت بدنی (مثل مبارزه کشتی‌گیرها).

۲. ذهنی: نبرد اندیشه‌ها و هوش (مثل رقابت شطرنج‌بازها).

۳. عاطفی: تضاد احساسات و هیجانات درونی (مثل عشق یا طغیان درونی).

۴. اخلاقی: رویارویی با اصول و ارزش‌های اخلاقی.

در تمام داستان‌ها حداقل یکی از این چهارنوع کشمکش وجود دارد (ر.ک: میرصادقی، ۱۳۸۸: ۹۶).

براین اساس می‌توان گفت هر دو داستان دارای کشمکش درونی هستند. در داستان *کابوس باغ سیاه* پسرک دائماً در ذهن خود در حال کشمکش است. او با خودش کلنجار می‌رود که حرف چه کسی را باور کند! هیولا نیز ابتدا کابوسی ذهنی است که دائماً پسرک را در ترس و سردرگمی نگه می‌دارد. اما در پایان این داستان کشمکش درونی پسرک به کشمکش بیرونی او با هیولا منجر می‌شود. در *بازارچه مرزی* کشمکش‌های مرد با خود و درون ذهن اوست. او دائماً خاطرات خوب و بدش را به یاد می‌آورد و حتی برای یادآوری و مرور خاطرات دلنشین کودکی‌اش دست به فروش قسمتی از خاطرات تلخش می‌زند! به علاوه فضای داستان به گونه‌ایست که مخاطب با خودش فکر می‌کند شاید تمام اتفاقات بازارچه صرفاً توهم یا خوابی باشد که درون ذهن مرد اتفاق افتاده است! کشمکش در داستان *بازارچه مرزی* تا انتها درونی باقی می‌ماند.

۲-۴-۱. حالت تعلیق یا هول و ولا:

«حالت تعلیق» یا «هول و ولا» کیفیتی است که نویسنده برای وقایعی که در شرف روی دادن است، در داستانش ایجاد می‌کند و خواننده را مشتاق به ادامه‌دادن داستان می‌کند و هیجان او را برمی‌انگیزد. «هول و ولا» ممکن است به دو شکل در داستان ایجاد شود؛ اول آن که نویسنده راز سربه‌مهری را در داستان پیش‌بکشد و با ایجاد گره‌افکنی، موقعیتی غیر عادی به وجود آورد؛ و دوم آن که شخصیت یا شخصیت‌های داستان را در موقعیت دشواری قرار دهد به طوری که شخصیت بین دو گزینه باید یکی را انتخاب کند (ر.ک: میرصادقی، ۱۳۹۴: ۹۹-۹۸).

در داستان *کابوس باغ سیاه*، نویسنده با ایجاد فضای رازآلود کابوس‌های پسرک، عدم افشای چهره هیولا یا علت سؤال گنگش در مورد کتاب، مرگ‌های رازآلود خواهران و برادران تا قبل از رسیدن به سن پانزده‌سالگی و مشخص نبودن قاتل، و نیز ایجاد کنجکاوی نسبت به جهان ممنوعه بیرون باغ توانسته برای مخاطب تعلیق ایجاد کند.

داستان *بازارچه مرزی* نیز دارای روایت خطی نیست؛ همین خطی‌نبودن روایت باعث می‌شود خواننده نتواند ادامه داستان را حدس بزند و دائماً منتظر اتفاقات عجیب و جدید باشد. از طرفی از ابتدای داستان که خواننده با مردی با هویت نامعلوم و پریشان مواجه می‌شود تا توصیفاتی که از شهر «مه‌کاده»، فضای رازآلود جنگلی که شخصیت‌ها در آن گم می‌شوند و توصیفاتی که از بازارچه می‌شود و حتی مشخص نبودن مرز میان رؤیا و واقعیت در داستان، همه در مخاطب حس تعلیق به وجود می‌آورند.

۲-۴-۵. بحران و نقطه اوج

بحران نقطه‌ای است که در آن نیروهای متقابل برای آخرین بار با هم تلاقی ایجاد می‌کنند و عمل داستانی را به نقطه اوج خود می‌کشاند و موجب تغییر زندگی شخصیت‌های داستان می‌شوند و در خط اصلی داستان دگرگونی قطعی به وجود می‌آورند (میرصادقی، ۱۳۹۴: ۱۰۰).

نقطه اوج نیز زمانی اتفاق می‌افتد که در آن تمامیت مفهوم قصه آشکار می‌شود و به همین دلیل، لحظه روشنایی و بینایی است؛ زمانی است که چشم درونی خواننده هوشیار، همچون نورافکنی بزرگ بر تمام زوایا و عمق ضمیر شخصیت‌ها و نتایج و علت حوادث، باز می‌شود و او در اوج هیجان همه‌چیز را می‌فهمد (ر.ک: براهنی، ۱۳۶۲: ۲۱۹). «این لحظه اغلب زمانی است که در آن شخصیت دست‌خوش تغییری تعیین‌کننده در نگرش یا درک خود می‌شود» (استوارد به نقل از: رید، ۱۳۷۶: ۷۶). در هر دو داستان لحظه مواجهه شخصیت‌ها با حقیقت، نقطه اوج و مهم‌ترین لحظه بحرانی داستان است. در پایان داستان *کابوس باغ سیاه* پسرک بالاخره با هیولا رودررو می‌شود. او متوجه می‌شود که مادرش جانش را از دست داده و این هیولاست که بدن او را تصاحب کرده،

او هیولا را می‌کشد و با پیرمرد هیولای دیگری که از بیرون می‌آید، مواجه می‌شود و پیرمرد او را از رازهای باغ آگاه می‌کند. در بازارچه مرزی هم، مرد شخصیت اصلی با جنازه مرد چینی (که در ابتدای ورود به بازارچه آن‌ها را راهنمایی کرده بود)، روبه‌رو می‌شود و درباره سرنوشت خود و دوستانش نگران می‌شود. او سرانجام دوستانش را می‌یابد؛ لونا تمام خاطراتش را فروخته، صاحب یک عروسک‌فروشی شده و بازارچه را خانه خود می‌داند و زوکو برای گرفتن ماهی خودش را به رودخانه می‌اندازد؛ اما طعمه ماهی‌ها می‌شود! مرد در اینجا با زنجیره غذایی بازارچه آشنا می‌شود و پابه‌فرار می‌گذارد.

۲-۴-۱-۶. گره‌گشایی و پایان

گره‌گشایی نتیجه موقعیت پیچیده یا نتیجه نهایی رشته حوادث و نتیجه گشایش معماها و رازها و برطرف شدن سوءتفاهمات داستان است. در این نقطه، سرنوشت شخصیت یا شخصیت‌های داستان مشخص می‌شود و آن‌ها به خودآگاهی دست پیدا می‌کنند، خواه این موقعیت به نفع آن‌ها باشد یا به ضررشان (میرصادقی، ۱۳۹۴: ۱۰۰).

در بسیاری از داستان‌ها، پیرنگ به نحوی است که گره‌گشایی، خود پایان یا بخشی از پایان داستان محسوب می‌شود. به عبارت دیگر در این داستان‌ها با گره‌گشایی داستان، نتیجه بحران پس از رسیدن به نقطه اوج، مشخص شده و داستان با بازگشایی این گره‌ها روشن می‌شود و عملاً نیازی برای توضیح بیشتر نیست؛ اما « گاه پس از گره‌گشایی صحنه کوتاهی وجود دارد که دایره داستان در آن نقطه بسته می‌شود و این صحنه در حقیقت پایان داستان است» (مستور، ۱۳۹۱: ۲۵).

در پایان داستان کابوس باغ سیاه تمامی گره‌ها باز می‌شوند و پسرک از تمام رازهای باغ آگاه شده و با بازکردن در باغ، طلسم آن را می‌شکند و ارواح زندانی را آزاد می‌کند؛ اما این پایان، نیمه‌باز تلقی می‌شود؛ پسرک با این اندیشه که اگر در هر باغ فقط یک نفر دیو خاندانش را نابود می‌کرد و انسان‌ها بیدار می‌شدند و شاید آن کتاب‌آورنده نیز به یاری انسان‌ها می‌آمد، از شیب کوهستان به سمت اولین باغ پیش‌رو قدم برمی‌دارد. این پایان بندی مخاطب را نسبت به ادامه ماجرا و سرنوشت پسرک کنجکاو و اندیشناک می‌کند. در بازارچه مرزی مرد سرانجام از سرنوشت دوستانش و زنجیره غذایی بازارچه آگاه شده و پابه‌فرار می‌گذارد. او در نهایت، پس از رهایی از بازارچه با دشتی خالی مواجه می‌شود و از خودش می‌پرسد: «یعنی من فقط یک بی‌خانمان دیوانه‌ام که با مشروب و شب مست شده؟» (کیم، ۲۰۱۵: ۲۶) در نهایت، مرد به عنوان قاچاقچی دستگیر شده و چند روز بعد درحالی که پودری زردرنگ روی چشمانش دیده می‌شود، جانش را از دست می‌دهد. در این پایان بندی باز، سرنوشت سه شخصیت مشخص می‌شود، اما بسیاری از سؤالات داستان، مثل هویت بازارچه، خواب یا واقعیت‌داشتن آن و... بی‌پاسخ می‌مانند و برعهده مخاطب است که درباره داستان و مفاهیم آن فکر کند و نسبت به آن تصمیم بگیرد.

۲-۴-۲. درون‌مایه

درون‌مایه فکر اصلی غالب بر داستان است که باعث جهت‌گیری و پیش‌برد موضوع داستان می‌شود (ر.ک: خلیلی جهانتیغ، خانی‌سومار، ۱۳۹۴: ۲۷۵). درون‌مایه‌های اخلاقی از دیرباز در داستان‌های فانتزی به چشم می‌خورد. در بسیاری از آثار فانتزاستیک برای کودکان، به‌ویژه در قواعد فانتزی‌های کلاسیک، درون‌مایه‌های عمده از قبیل تقابل خیر و شر، عدالت اجتماعی، تأثیرگذاری فرهنگی و وفاداری، کنار هم قرار داده می‌شوند (ر.ک: زاپیس، ۱۳۹۰: ۳۲).

هر دو داستان کابوس باغ سیاه و بازارچه مرزی دارای درون‌مایه‌هایی قابل بررسی از ابعاد مختلف روان‌شناسی، فلسفی، اجتماعی، عرفانی و اسطوره‌ای‌اند. از بعد روان‌شناسی هر دو داستان درباره هویت سخن می‌گویند. پسرک در داستان کابوس باغ سیاه دائماً در کابوس‌هایش با هیولایی مواجه می‌شود که می‌توان او را نمادی از سایه یا ترس‌های ناخودآگاه او دانست. او در جست‌وجوی هویت و آگاهی در نهایت در واقعیت نیز با این هیولا مواجه می‌شود، او را نابود می‌کند و به آگاهی و رهایی می‌رسد. وجود باغی که ساکنان آن با جهان بیرون بیگانه‌اند و پرسش‌های مکرر هیولا درباره کتاب، می‌تواند درون‌مایه‌ای از عدم وجود دانایی را در داستان انعکاس دهد. در داستان بازارچه مرزی نیز سه شخصیت برای یافتن لذت یا آرامش دست به فروش خاطراتشان می‌زنند. این فروش خاطرات را می‌توان به‌مثابه فروش «خود» یا تکه‌تکه کردن «هویت خود» تلقی کرد. مرد پس از مواجهه با زنان فاحشه که خود می‌توانند نمادی از سایه‌های سرکوب‌شده درونی او باشند کم‌کم از هویت بازارچه آگاهی می‌یابد؛ اما دوستانش تمام خاطرات و

هویت خود را فروخته و در بازارچه زندانی شده یا می‌میرند. از طرفی مرد نیز به دلیل مواجهه ناکامل با سایه، در نهایت جانش را از دست می‌دهد. به این معنا که او با زنان فاحشه به عنوان سایه ملاقات می‌کند و در اثر این ملاقات تکه‌هایی از گذشته تلخش را به یاد می‌آورد، اما او تلاشی برای گریز یا نابودی سایه‌ها نمی‌کند؛ بلکه برعکس حتی برای فهمیدن نام آن‌ها دست به فروش بیشتر خاطراتش می‌زند. از دیگر نقاط شباهت دو داستان می‌توان به مشخص نبودن مرز رؤیا و واقعیت در آن‌ها اشاره کرد. پسرک در *کابوس باغ سیاه* مدام کابوس‌هایی از یک هیولای می‌بیند که برایش تشخیص خواب یا واقعیت داشتن آن‌ها دشوار است و مرد در داستان *بازارچه مرزی* از توهم‌انگیز بودن بازارچه می‌گوید و نمی‌داند که اتفاقاتی که برایش افتاده توهمات ناشی از مستی است یا همه را در واقعیت تجربه کرده است؟ از بُعد اسطوره‌ای، خرافی و عرفانی نیز هر دو داستان از نمادهای بومی کشور خود استفاده کرده‌اند. داستان *کابوس باغ سیاه* از نمادهای اسطوره‌ای ایرانی چون باغ و دیو (هیولا) و عناصر دینی و عرفانی مانند ارواح و کتاب آورنده و داستان *بازارچه مرزی* از عناصر فولکلوریک و دینی مربوط به کره چون ماه، رودخانه و تندیس چهار جهتی بهره برده است. در هر دو داستان از عدد ۱۵ به عنوان نمادی از عدم بلوغ و پاکی کودکان استفاده شده است. از بعد اجتماعی نیز می‌توان باغ طلسم‌شده داستان *کابوس باغ سیاه* را نماد جامعه سرکوبگری دانست که نسل جوان خود را از دانایی بازداشته و *بازارچه مرزی* را نمادی از نظام سرمایه‌داری نوینی دانست که در ازای لذت‌های سطحی، هویت را از افراد سلب می‌کند.

۲-۴-۳. شخصیت‌پردازی

بر اساس نظر «فلن»^۱ «همان‌طور که شخصیت‌ها انسان‌های ممکن و حامل ایده‌ها هستند، ساختارهایی مصنوعی نیز هستند» (فلن، ۱۹۸۷: ۲۸۴)؛ «شخصیت، جان رمان است. رمان بدون شخصیت، همچون جهان پیش از پیدایش انسان است که حتی اگر زیباتر از زیباترین رؤیاهای شاعران نیز می‌بود کسی نبود که زیبایی‌های آن را درک و ستایش کند. جهان بدون انسان بی‌معناست و رمان بدون شخصیت غیرقابل تصور است» (ایرانی، ۱۳۹۳: ۴۵۸).

بر این اساس، شخصیت، ساختاری دارای سه بعد مصنوعی، تقلیدی و موضوعی است. بعد مصنوعی به ساختگی بودن آن به عنوان یک شخصیت داستانی اشاره می‌کند، بعد تقلیدی، به ویژگی‌هایی مربوط می‌شود که شخصیت را مشابه یک انسان واقعی جلوه می‌دهد و بعد موضوعی، به ایده‌هایی اشاره دارد که شخصیت در روایت دنبال می‌کند (فلن، ۱۹۸۷: ۲۸۴). نکته مهم این است که شخصیت‌ها در نهایت نه ساخته خواننده که ساخته نویسنده‌اند (هوگان، ۲۰۱۳).

در رمان *کابوس باغ سیاه*، داستان دارای یک شخصیت اصلی (پسرک) و بقیه شامل شخصیت‌های فرعی (پدر، یاریگر برادر دوازدهم، ارواح خواهر و برادران و ایلا) و ضد قهرمان (هیولا) هستند. در داستان *بازارچه مرزی* اگرچه مرد، شخصیت اصلی است اما سرنوشت او به دو دوستش لونا و زوکو نیز گره خورده و نویسنده به شخصیت آن دو نیز به میزان زیادی پرداخته است. علاوه بر این، داستان *بازارچه مرزی* فاقد ضد قهرمان و محتوای مبارزه خیر و شر است. با این حال شباهت‌هایی را نیز می‌توان در شخصیت‌های این دو داستان یافت؛ در هر دو داستان شخصیت‌های اصلی، چندبعدی، همه‌جانبه، پویا و نمادین هستند. شخصیت مرد در *بازارچه مرزی* و پسرک در *کابوس باغ سیاه* هر دو بی‌نامند که این خود می‌تواند نمادی از بی‌هویتی و همین‌طور جهان‌شمول بودن این دو شخصیت باشد. همچنین شخصیت‌های اصلی در هر دو داستان دارای ماهیتی انسانی‌اند.

۲-۴-۳. زاویه دید

دیدگاه مهم‌ترین عامل در وحدت بخشی و شکل‌دهی به مصالح تکه‌تکه داستان و اولاً مشخص‌کننده نسبت نویسنده با جهان داستان و ثانیاً هدایت‌کننده احساسات و درک و فهم خواننده نسب به شخصیت‌هاست و به همین دو دلیل مبنای اصلی نقد داستان و سنجش نظام ارزش‌های اخلاقی آن نیز هست (ایرانی، ۱۳۹۳: ۴۰۳-۴۱۰).

زاویه دید از ابتدا تا انتها در داستان *کابوس باغ سیاه*، اول شخص و از نگاه شخصیت اصلی داستان است. پسرک شخصیت اصلی از همان ابتدا داستانش را از زبان خودش تعریف می‌کند و خواننده را با خود همراه می‌کند؛ اما زاویه دید در داستان *بازارچه مرزی*

^۱. Phelan

در ابتدا دانای کل است و سپس به اول شخص تغییر می‌کند. نویسنده دانای کل ابتدا از تماسی می‌گوید که خبر دستگیری یک قاچاق‌چی در مرز را به آقای جو می‌دهد و سپس از ملاقات آقای جو با مرد سخن می‌گوید؛ اما پس از رسیدن نامهٔ مرد به دست آقای جو خوانندهٔ داستان را از زبان مرد شخصیت اصلی (همان مرد دستگیرشده در مرز) می‌خواند.

۲-۴-۴. صحنه‌پردازی و فضا سازی

به‌طور کلی صحنه سه وظیفه برعهده دارد:

۱. فراهم کردن محل زندگی شخصیت‌ها و وقایع
۲. ایجاد فضا و رنگ و حال‌وهوای داستان
۳. به‌وجود آوردن محیطی که اگر بر رفتار شخصیت‌ها و حوادث داستان تأثیری نگذارد، دست کم بر نتیجهٔ آن‌ها مؤثر باشد (ر.ک: میرصادقی، ۱۳۹۴: ۵۸۰).

وقتی داستان کوتاه، رمان یا نمایش‌نامه‌ای را می‌خوانیم، احساس خاص و مشخصی پیدا می‌کنیم که دنیای داستان و فضا و رنگش در ما ایجاد کرده‌است. اغلب هماهنگی موضوع با فضا و رنگ داستان، این احساس را ایجاد می‌کند و از این حیث فضا و رنگ نیز باید مناسب موضوع باشد (همان: ۶۸۳).

در هر دو داستان *کابوس باغ سیاه* و *بازارچهٔ مرزی* عامل صحنه به‌خوبی سه وظیفهٔ اصلی خود را انجام داده و هر دو نویسنده به‌خوبی توانسته‌اند از طریق عامل فضا سازی و توصیف مکان‌ها در خواننده ترس و ابهام ایجاد کنند و از طرفی درون آشفتهٔ شخصیت‌ها را به‌تصویر بکشند. در داستان *کابوس باغ سیاه* نویسنده باغی را به‌تصویر کشیده که در عین دارا بودن تمام امکانات فضای تیره و دلهره‌آوری دارد. کابوس‌های ترسناک پسرک دربارهٔ هیولا، مرگ‌های پشت سرهم اعضای خانواده، روابط تیره‌وتار پدر و مادر، ارواح طلسم‌شده و مجهولیت علت تمامی اتفاقات، فضای داستان را آکنده از ترس و اضطراب و تنش کرده‌است. در داستان *بازارچهٔ مرزی* نیز نویسنده در ابتدای داستان از ملاقات آقای جو با مرد و هذیان گفتن و حال پر تشویش او سخن می‌گوید سپس داستان وارد فضای نامهٔ مرد می‌شود و او با گیجی و تشویش از این که نمی‌داند دوستانش کجا هستند، شروع به سخن گفتن می‌کند، سپس فضای غریب شهر مه‌کاده را توصیف می‌کند و در ادامه توصیفات جنگل همراه با نور ماه و شاخه‌های درختان، فضای دلهره‌آور را به مخاطب القا می‌کند. فضای عجیب بازار از همان ابتدا با مجسمه‌های چهارگانه و مه غلیظ اطراف آن، اجناس عجیب و فروشندگان دوره‌گردی که در آن حضور دارند و نور ماه بالای سر آن نیز همگی فضا سازی‌هایی هستند که باعث ابهام‌انگیز تر شدن داستان می‌شوند.

۲-۵. اصول فانتزی در دو داستان

ارائهٔ یک تعریف جامع و کامل برای ژانر فانتزی دشوار است، اما برخی محققان برای این گونه، اصولی اساسی را برشمرده‌اند که گاه چنان مهمند که حذف آن‌ها برابر با تغییر در اصل و ماهیت این گونه است. «دکتر محمدی» در کتاب *فانتزی در ادبیات کودکان*، ۱۸ اصل را برای این ژانر برشمرده‌است و می‌توان گفت هر دو داستان تقریباً به‌تمامی این اصول پایبندند. این اصول شامل اصل تعریف منطق روایت خاص، اصل خودآگاهی، اصل اعتبار زبانی، اصل سرایت‌کنندگی، اصل الگوهای تخیل بنیادین، اصل تعلیق ارادی نابآوری، اصل طرح آزاد، اصل ویژگی خاص، اصل پیوستگی درونی، اصل پیش‌بینی‌ناپذیری، اصل آشنایی‌زدایی عمیق، اصل شگفتی، اصل نسبی‌گرایی در برابر مطلق‌گرایی افسانه‌ها، اصل پایان باز، اصل دگرگونی و دگردیسی، اصل بازی‌های زبانی، اصل ایجاد موقعیت‌های بازی‌گون و اصل محدودیت هستند که در این میان تنها اصل بازی‌های زبانی است که در *بازارچهٔ مرزی* استفاده شده ولی در *کابوس باغ سیاه* مورد استفاده قرار نگرفته‌است. به‌این‌معنا که در داستان *بازارچهٔ مرزی* از اسامی خاصی چون کشور N و P، شهر مرزی «مه‌کاده» یا رودخانهٔ «نونه‌کا» اسامی خاص انتور، جارر، ایواشی و نونه‌کا، زبان خاص زنان فاحشه که برای مرد نامفهوم است و اسامی لونا و زوکو استفاده شده که اکثراً ساختهٔ نویسنده‌اند یا برای القای مفهومی خاص استفاده شده‌اند؛ مثل

اسم لونا که با نام ماه گره خورده و می‌تواند نمادی از آیمای مرد باشد یا نام یکی از زنان فاحشه به نام ایواشی یادآور نام ژاپنی ماهی ساردین است.

۲-۶. نشانه‌شناسی فانتزی در دو داستان

از آنجاکه جهان فانتزی دارای اصل اعتبار زبانی است و نمی‌توان آن را در دنیای واقعی یافت و از طرفی دارای اصل ویژگی‌های خاص است، پس دارای ویژگی‌های نشانگانی مخصوص به خود نیز هست. این نشانه‌ها در واقع شکل تحریف‌شده نشانگان حقیقی هستند که با نشانگان جهان تخیلی ترکیب شده، فضای داستان را می‌سازند و اطلاعاتی درباره موقعیت‌های زمانی و مکانی، کنش‌ها و شخصیت‌ها در اختیار خواننده قرار می‌دهند. نشانه‌ها در فانتزی به سه دسته تقسیم می‌شوند:

۲-۶-۱. نشانه‌های کارکردی الگوهای مکان

در هر دو داستان مکان‌های فراتری را می‌بینیم.

در داستان *کابوس باغ سیاه*، باغ به‌عنوان مکان زندگی شخصیت‌ها معرفی شده است. این مکان برای شخصیت‌ها، مکانی ملموس و آرام‌بخش است که هر چیزی در بیرون آن را خطرناک می‌داند؛ اما به‌مرور متوجه می‌شوند که این مکان در واقع زندان آن‌ها بوده که توسط دیوان طلسم شده است. در *داستان بازارچه مرزی*، بازارچه مکان زندگی دائمی شخصیت‌ها نیست! آن‌ها فقط یک شب مسافر بازارچه می‌شوند و تمامی اتفاقات در همین شب برایشان رخ می‌دهد. از طرفی آن‌ها از همان ابتدای ورود به بازارچه دچار تشویشند: «خوشبختانه مسافران شبیه ما در کوچه‌ها زیاد بود و همین اضطراب را از ما دور می‌کرد» (کیم، ۲۰۱۵: ۱۱). علاوه‌براین، مکان در بازارچه مرزی تنها بازارچه نیست و مکان‌هایی چون سفارت، گذرگاه مرزی، شهرمرزی مه‌کاده و... نیز مکان‌های واقعی داستانند.

۲-۶-۲. نشانه‌های کارکردی الگوهای زمان

در داستان *کابوس باغ سیاه* زمان به شکل خطی و واقعی پیش می‌رود، اما در داستان *بازارچه مرزی* زمان به‌طور کند یا متفاوتی می‌گذرد. «حس می‌کردم زمان زیادی گذشته اما وقتی به آسمان نگاه می‌کردم، ماه فقط چندقدم از شرق فاصله گرفته بود و معلوم بود زمان زیادی نگذشته است» (همان)

۲-۶-۳. نشانه‌های کارکردی شخصیت

در داستان *بازارچه مرزی* تمامی شخصیت‌ها انسانند؛ اما در *کابوس باغ سیاه* شخصیت هیولا یک موجود شگفت و اسطوره‌ای یا دینی-خرافی محسوب می‌شود.

۲-۷. عناصر و باورهای خرافی، دینی و اسطوره‌ای در دو داستان

در داستان *کابوس باغ سیاه* از باورهای دینی اسلامی مثل اعتقاد به منجی نجات‌دهنده و کتاب، ارواح و جهان پس از مرگ و پیروزی خیر بر شر استفاده فراوانی شده است. نویسنده در داستان خود از موجودی ترسناک و پشمالو در کابوس‌های پسرک نام برده و گاهی او را در گروه جنیان و گاه در گروه دیوان قرار داده است. از جهتی این دوگانگی ممکن است آگاهانه و برای ایجاد ابهام در ذهن خواننده باشد؛ در برخی متون فولکلور ایرانی نیز گاهی چنین دوگانگی‌ای وجود دارد و جن و دیو در یک گروه قرار گرفته‌اند، بنابراین شاید نویسنده قصد داشته باشد داستان را به باورهای کهن مردمی نزدیک کند. باین‌حال این کار او باعث به‌وجود آمدن مقداری آشفتگی در روایت شده و تشخیص این‌که این موجود ریشه در کدام باورها دارد، کمی سخت کرده است. بنابراین اگر این موجود را «جن» در نظر بگیریم، ریشه در باورهای دینی و اگر او را «دیو» در نظر بگیریم، ریشه در باورهای خرافی و اسطوره‌ای ایران دارد. در کتب اساطیری ایرانی مانند شاهنامه، دیو اغلب نمادی از جهل، غفلت و فساد بر شمرده می‌شود. باغ نیز در بسیاری از افسانه‌های ایرانی دارای مفهومی فراتر از یک فضای سبز است. باغ در این داستان‌ها نمادی از تلاش انسان برای ایجاد بهشتی زمینی است. اگرچه در داستان *کابوس باغ سیاه*، باغ به‌عنوان مکانی طلسم‌شده که زندانی برای نسل‌های آدمی است ترسیم شده، اما می‌تواند نمادی از بهشت جعلی باشد که آدمی برای خود ساخته و در آن خود را حبس کرده است.

در داستان *بازارچه مرزی* نیز عناصر فولکلور و خرافی-دینی مورد استفاده قرار گرفته‌اند. ماه به‌عنوان مهم‌ترین این عناصر مبنایی فولکلوریک دارد و از دیرباز برای مردم شرق آسیا و کره دارای جایگاهی مهم حتی تا مرتبهٔ پرستش بوده‌است. از دیرباز تاکنون بسیاری از جشن‌ها و مراسمات رسمی و مهم این کشور مانند عید «چوساک»^۱، «سول نال»^۲ و «جونگ وول ده پوروم»^۳ نیز براساس تقویم قمری و تحت تأثیر ماه برگزار می‌شوند. ماه نمادی از زندگی پایدار همراه با مرگ است و جریان افول و تکامل دوبارهٔ آن نشان‌دهندهٔ تولد دوبارهٔ انسان پس از مرگ تدریجی است.

از طرفی نمایش بازارچه به‌عنوان مکانی به‌مثابه معبد با تندیس چهارجهتی (سامیون سانگ^۴) در ورودی آن، داستان را با عناصر خرافی-دینی در شمنیسم و تا حدودی بودیسم گره می‌زند. در تفکرات این دو گروه، معبد به‌عنوان مکانی برای مواجههٔ درونی و تطهیر در نظر گرفته می‌شود. باین‌حال معابد بودایی بیشتر بر آموزش و مراقبه تأکید دارند درحالی‌که در شمنیسم ارتباط معبد با عناصر طبیعی و ارواح مهم تلقی شده و به‌همین‌منظور این معابد بیشتر در طبیعت یا مکان‌های خاصی که دارای انرژی طبیعی هستند بنا می‌شوند. عنصر مهم دیگری که می‌تواند با عناصر خرافی-دینی در این داستان پیوند برقرار کند، رودخانه است. در شمنیسم رودخانه به‌عنوان مکانی برای ارتباط با ارواح در نظر گرفته می‌شود و در بودیسم رودخانه به‌مثابه نمادی از آزادی و رهایی و گذر از جهان مادی تلقی می‌شود. به‌طور کلی به‌نظر می‌رسد که داستان ایرانی از عناصر دینی و اسطوره‌ای و داستان کره‌ای از عناصر فولکلوریک و خرافی-دینی در ساختار خود بهرهٔ بیشتری برده‌اند.

۳. نتیجه‌گیری:

ژانر فانتزی در عصر حاضر دارای مخاطبان بی‌شماری در جهان است و روزبه‌روز نیز بر تنوع و گستردگی آثار آن در رسانه‌های مختلف از آثار ادبی تا سینما و تلویزیون و بازی‌های ویدئویی-افزوده می‌شود. این ژانر به بررسی دغدغه‌های امروزهٔ بشر از جمله مسئلهٔ قدرت، ظلم، نژاد، جنسیت، آزادی، هویت و ... در قالب‌هایی نو و نمادین می‌پردازد. دو کشور ایران و کرهٔ جنوبی هر دو دارای ریشه‌های اسطوره‌ای و فولکلور بسیار غنی هستند؛ اما از ورود ژانر فانتزی به گونهٔ امروزی در آن‌ها زمان زیادی نمی‌گذرد. باین‌حال این دو کشور توانسته‌اند با بومی‌سازی هوشمندانه در این عرصه موفق عمل کنند و مخاطبان زیادی برای این ژانر در بین مخاطبان پیدا کنند. در مقایسهٔ بین دو داستان *کابوس باغ سیاه* و *بازارچه مرزی* می‌توان نتیجه گرفت که این دو داستان علی‌رغم تفاوت‌هایشان هر دو درون‌مایهٔ مهمی به اسم «هویت و آگاهی» را نشانه گرفته و با بهره‌گیری از عناصر بومی، از ابعاد متفاوتی به پردازش و تفسیر آن پرداخته‌اند. در داستان *کابوس باغ سیاه* پسرک درنهایت از ناآگاهی به خودآگاهی و رهایی می‌رسد. در واقع نویسنده آرزوی شخصی خود برای رهایی انسان‌ها از قید ناآگاهی و بی‌هویتی را در مسیری تکاملی به سمت خودآگاهی به تصویر کشیده‌است؛ اما در *بازارچه مرزی* نویسنده مسیر دیگری را برگزیده‌است. این داستان خاطرات را محور اصلی هویت انسان قرار داده، شخصیت‌ها ابتدا دارای خاطره و هویت هستند، اما در ادامه با وارد شدن به بازارچه‌ای پرزرق‌وبرق، برای رسیدن به آرامش یا لذت، دست به فروش خاطراتشان زده و به‌عبارتی هویتشان را تکه‌تکه می‌کنند. این شخصیت‌ها به‌تدریج تهی شده و در نهایت به فراموشی و پوچی می‌رسند. بنابراین می‌توان گفت خانم کیم مسیر واقع‌گرایانه‌تری را در مقابله با هویت جهان امروز پیش گرفته‌است. همچنین هر دوی این داستان‌ها به‌نوعی مواجههٔ دو شخصیت اصلی با سایه‌های ناخودآگاهشان را به تصویر می‌کشند. پسرک در *کابوس باغ سیاه* سایهٔ ترس‌های ناخودآگاه خود را در قالب هیولای کابوس‌هایش می‌بیند و درنهایت با نابودی آن رهایی و آگاهی را می‌یابد و در *بازارچه مرزی*، شخصیت مرد امیال برآورده‌نشده یا گذشتهٔ تاریک خودش را در قالب سایهٔ زنان فاحشه ملاقات

^۱ جشن چوسوک: (추석) چوسوک، جشن شکرگزاری کره ای به انگلیسی: (Chuseok)، عید پاییز، یکی از جشن‌های باستانی در کرهٔ جنوبی است که هر ساله در اواسط پاییز به مناسب شکرگزاری برداشت محصولات جشن گرفته می‌شود.

^۲ جشن سول نال (설날): اولین روز از تقویم قمری کره‌ای که معمولاً مصادف با سال نوی چینی است را در کره "سول نال" به معنای "روز نو" می‌نامند.

^۳ جونگ وول ده پوروم (정월대보름): این جشن در پانزدهمین روز از نخستین ماه تقویم قمری کره‌ای در بزرگداشت اولین ماه کامل سال، برگزار می‌شود.

^۴ تندیس‌های چهارجهتی (사면상) در شرق آسیا انواع مختلفی دارند و معمولاً می‌توان آن‌ها را در ورودی معابد یا مکان‌های تاریخی مشاهده کرد.

می‌کند، اما به‌جای نابودکردن آن‌ها در این امیال غرق می‌شود. او اگرچه موفق به رهایی از بازارچه می‌شود اما چند روز بعد جانش را از دست می‌دهد.

علاوه بر این هر دو داستان به‌گونه‌ای نقدی اجتماعی را نیز در روایت خود جای داده‌اند؛ داستان *بازارچه مرزی* با تصویرکردن بازارچه‌ای پرزرق‌وبرق به نقد نظام سرمایه‌داری می‌پردازد که در آن انسان‌ها برای لحظه‌ای لذت، حتی هویت خود را از دست می‌دهند و تبدیل به عروسک‌هایی تهی می‌شوند یا به سمت نابودی پیش می‌روند و *کابوس باغ سیاه* با تصویرکردن باغی که اهالی‌اش با بیرون ارتباطی ندارند، از جامعه‌ای استبدادگر سخن می‌گوید که مردمش را در نادانی نگه‌داشته و سعی دارد هویت مورد نظرش را به جوانان آن تحمیل کند. هر دو داستان در نهایت با پایان‌بندی‌های تأمل‌برانگیزشان مخاطب را به اندیشه درباره خود و جهان پیرامونش فرامی‌خوانند.

کتابنامه

الف. منابع فارسی

- آرین، آرمان. (۱۳۹۵). *کابوس باغ سیاه*. [انتشارات پریان].
- ایرانی، ناصر. (۱۳۶۴). *داستان، تعاریف، ابزارها و عناصر*. چاپ اول. تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان.
- ایرانی، ناصر. (۱۳۹۳). *هنر رمان* [نشر نو].
- براهنی، رضا. (۱۳۹۳). *قصه‌نویسی نگاه*.
- پراپ، ولادیمیر. (۱۳۶۹). *ریخت‌شناسی قصه*. ترجمه مدیا کاشیگر. چاپ دوم. تهران: نشر روز.
- تودورف، تزوتان. (۲۰۰۳). «درباره فانتاستیک». *نشریه زیباشناخت*. شماره ۹.
- تودورف، تزوتان. (۱۴۰۲). *نظریه ادبیات متن‌هایی از فرمالیست‌های روس*. چاپ چهارم. ترجمه عاطفه طاهایی. انتشارات اختران.
- چلاک، سارا؛ موسوی، فاطمه‌سادات. (۱۳۹۸). «جلوه‌های فانتزی در قصه‌های عامیانه با تأکید بر قصه‌های ایرانی». *پایان‌نامه کارشناسی ارشد*. دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شرق.
- خلیلی جهانتیغ، مریم، و خانی سومار، احسان. (۱۳۹۴). تحلیل ساختارگرایی داستان کوتاه (کشاکش) از مجموعه داستان (نه آدمی نه صدایی) اثر جمال میرصادقی. همایش بین‌المللی انجمن ترویج زبان و ادب فارسی ایران. SID. <https://sid.ir/paper/847087/fa>
- رید، یان. (۱۳۷۶). *داستان کوتاه*. ترجمه فرزانه طاهری. نشر مرکز.
- زاییس جک. (۲۰۰۸). «تبارشناسی فانتزی». *جستار در پریانه‌های ماندگار*. ترجمه مسعود ملک‌یاری. کتاب ماه کودک و نوجوان. (۱۳۲). ۳۰-۳۴.
- زینی‌وند، تورج. (۲۰۱۳). «ادبیات تطبیقی و مقوله فرهنگ». *کاوش‌نامه ادبیات تطبیقی*. ۱۱۲ (۳). ۱-۱۶.
- فورستر، ادوارد مورگان. (۱۳۹۲). *جنبه‌های رمان* [ترجمه ابراهیم یونسی]. نگاه.
- محمدی، محمدهادی. (۱۳۷۸). *فانتزی در ادبیات کودکان*. نشر روزگار.
- مستور، مصطفی. (۱۳۹۱). *مبانی داستان کوتاه*. چاپ پنجم. تهران: مرکز.
- میرصادقی، جمال. (۱۳۹۴). *عناصر داستان*. چاپ نهم. تهران: سخن.
- نادلمن لین راث. (۲۰۰۰). «فانتزی، فرار از واقعیت یا ارتقای واقعیت». ترجمه حسین ابراهیمی (الوند). *پژوهش‌نامه ادبیات کودک و نوجوان*. شماره ۱۳۷. ۲۳-۲۶.
- ولک، رنه؛ اوستن، وارن. (۱۳۷۳). *نظریه ادبیات*. ترجمه ضیاء موحد و پرویز مهاجر. تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.

ب: منابع لاتین

- Jackson, R. (2008). *Fantasy: The literature of subversion*. Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9780203130391>.
- Hogan, P. C. (2013). *How authors' minds make stories*. Cambridge University Press.
- Phelan, J. (1987). Character, progression, and the mimetic-didactic distinction. *Modern philology*, 84(3), 282_299.
- 성중, 김, (2015), 국경 시장, 문학 동네.

